

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри онкології і радіології ФПДО Грицай Ірини Романівни на тему «Оптимізація комбінованого лікування шляхом дослідження молекулярних підтипів пухлини та механізмів гомологічної рекомбінації у хворих на рак яєчників», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність теми дисертації

Рак яєчників (РЯ) займає друге місце серед причин смертності від злоякісних новоутворень жіночої репродуктивної системи, незважаючи на значні досягнення у сфері діагностики та комбінованого лікування цієї патології. Біологічна особливість, гетерогенність, різноманітний гістогенез епітеліальних пухлин яєчників є визначальною особливістю РЯ, що, зокрема, пояснює складність у розробці ефективних методів лікування. Детальне вивчення морфологічних та молекулярних властивостей різних типів РЯ поглиблює розуміння пухлинної гетерогенності та відкриває нові перспективи для персоналізованої терапії.

Незважаючи на значний прогрес у лікуванні РЯ, зокрема впровадження сучасних хірургічних та системних терапевтичних підходів, рівень п'ятирічної виживаності пацієток із РЯ залишається низьким, що підкреслює необхідність вдосконалення методів персоналізованого лікування цього злоякісного новоутворення. Так, 5-річна виживаність пацієток із вперше встановленою поширеною стадією РЯ становить лише близько 29,2%. Окрім того, у 70%–90% пацієток із РЯ на поширених стадії діагностують рецидив захворювання протягом 18 місяців після встановлення діагнозу.

Гістологічна класифікація РЯ включає декілька морфологічно та біологічно відмінних підтипів, серед яких найпоширенішими є серозна карцинома високого ступеня злоякісності, ендометріоїдна карцинома, світлоклітинна карцинома, серозна карцинома низького ступеня злоякісності, та муцинозна карцинома. Кожен із цих підтипів має унікальні молекулярно-генетичні характеристики, що зумовлює їх біологічну поведінку, чутливість до терапії та прогноз перебігу захворювання.

Таким чином, інтеграція імуногістохімічних та молекулярно-генетичних досліджень у стандартні клінічні алгоритми є ключовим напрямком подальших досліджень у вдосконаленні діагностики та лікування злоякісних пухлин яєчників.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота проведена у ДНП «Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» та є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри онкології та радіології факультету післядипломної освіти цієї установи у 2022-2026рр. «Персоніфікація лікування первинних та рецидивних хворих з раком травного тракту, дихальної, сечостатевої системи і грудних залоз різних вікових категорій на основі клініко-морфологічних та молекулярних факторів прогнозу», державний реєстраційний номер №0122U000167. Тему дисертації було затверджено на засіданні Вченої ради медичного факультету №2 Львівського національного медичного університету імені ім. Данила Галицького (протокол №12-10 від 25.10.2022 р.).

Наукова новизна і теоретична значимість роботи.

Науково обґрунтовано необхідність підходу молекулярного профілювання до пацієток з РЯ, тобто, обстеження жінки повинно бути з обов'язковим врахуванням не лише патоморфологічних, але й імуногістохімічних та молекулярно-генетичних маркерів, що є основою для складання персоніфікованого мультимодального комплексу лікування.

Досліджені та оцінені патогістологічні, імуногістохімічні та молекулярно-генетичні маркери у пацієток на РЯ, дозволяють пропонувати стратегію індивідуального підходу в лікуванні, що підвищить ефективність системної терапії та комбінованих методів лікування, та відповідно вплинуть на кращий прогноз. Даний розвинутий автором дискурс характеризується високим ступенем науково-практичної новизни.

Практичне значення отриманих результатів.

Розроблено та впроваджено в практичну діяльність клінічні рекомендації щодо персоніфікації комбінованого лікування пацієток з РЯ з урахуванням патогенних варіантів в пухлинній тканині.

Доведено, що надійним критерієм при призначенні лікування може слугувати імуногістохімічний підтип РЯ та наявність мутації при проведенні молекулярно-генетичного дослідження.

Все це свідчить про чітку клінічну практичну направленість результатів даної дисертаційної роботи.

Впровадження результатів у практику.

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено в практичну діяльність КНП ЛОР «Львівський онкологічний регіональний лікувально-діагностичний центр» та в навчальному процесі кафедри онкології та радіології факультету післядипломної освіти ДНП «Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького». Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в практичній діяльності патологоанатомів, онкологів, онкогінекологів та радіологів.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій.

Сформульовані в дисертації нові положення, висновки і практичні рекомендації базуються на достатній кількості проведених досліджень та клінічних спостережень в репрезентативних групах, на застосуванні адекватних і сучасних патоморфологічних, в тому числі імуногістохімічних та молекулярних досліджень (зокрема секвенування наступного покоління – NGS) та математично-статистичного аналізу отриманих результатів.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи повністю висвітлені в публікаціях дисертанта. Робота достатньо ілюстрована якісними рисунками, схемами, діаграмами і таблицями, мікрофотографіями препаратів, які цілком відображають обсяг проведених досліджень.

Вірогідність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується їх апробацією у відкритому друку. Основні положення і результати дослідження були оприлюднені і доповідалися здобувачем та отримали позитивну оцінку на достатній кількості науково-практичних конференцій та форумів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях

Основні результати дослідження та наукові положення дисертації повністю висвітлені в опублікованих 6 наукових працях, з яких 3 статті у журналах індексованих базою Scopus, 2 тез у матеріалах конференцій, конгресів, з'їздів, в тому числі міжнародних.

Структура та зміст дисертації

Дисертаційна робота Грицай Ірини Романівни оформлена згідно з існуючими вимогами, викладена державною мовою на 180 сторінках друкованого тексту. Дисертація складається зі вступу, огляду літератури, опису дизайну, матеріалів та методів дослідження, 2 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Список літератури містить 226 найменувань (більшість з яких англомовні).

У першому розділі «Огляд літератури» автором кваліфіковано узагальнено найновіші літературні дані щодо епідеміології, канцерогенезу, а також сучасних тенденцій комбінованого лікування хворих на РЯ.

У другому розділі «Матеріали та методи дослідження» автором детально представлено дизайн дослідження, клінічні характеристики груп і підгруп хворих та методи їх лікування. Також представлені методика гістологічного, імуногістохімічного досліджень, а також методи молекулярних досліджень, статистичні методи.

У третьому розділі «Діагностика та особливості морфологічної верифікації у хворих на рак яєчників III-IV стадій» автором детально вивчено питання епідеміології раку яєчників останніх років в Україні, а також ролі деяких імуногістохімічних маркерів у процесі молекулярного профілювання раку яєчників на 5 основних патогенетичних молекулярних типів.

Четвертий розділ «Результати лікування хворих на рак яєчників при III-IV стадії» висвітлює вплив клініко-морфологічних факторів на результати комбінованого лікування раку яєчників, а також такого впливу HRD-статусом з підтримуючим лікуванням чи без.

У п'ятому розділі - «Обговорення результатів» здобувач логічно підводить підсумок проведених досліджень, порівнює результати власних досліджень з даними літератури, обґрунтовує отримані дані. Розділ написаний у вигляді наукової дискусії з достатнім рівнем науково-інформаційних посилань.

Завершують роботу висновки і практичні рекомендації, які в повній мірі відповідають поставленій меті та завданням дослідження і логічно впливають з проведених досліджень.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації, її завершеності в цілому

Принципових недоліків щодо структури, змісту, оформлення, обсягу, науково-теоретичного та практичного значення, висновків у представленій дисертаційній роботі не виявлено. Поряд з цим, є окремі зауваження і побажання:

1. В анотації після підрозділу «Обґрунтування теми дослідження» йде підрозділ «Результати дослідження», відтак між ними необхідно додати підрозділ «Матеріали та методи»;
2. Розділ 1 «Загальні відомості про рак яєчників» слід назвати коротко «Огляд літератури»;
3. Перший пункт наукової новизни пропонується перефразувати зважаючи на перераховані в ньому вже досліджені та опубліковані наукові дані;
4. В розділі «Огляд літератури» пропонується менше уваги приділити питанням етіологічних чинників раку яєчників, та зосередитися на питаннях канцерогенезу та комбінованого лікування відповідно до теми та мети даного дослідження;
5. Пропонується переформатувати виокремлений підрозділ вкінці кожного розділу під назвою «Висновки» на узагальнення у вигляді абзаців без назви «Висновки»;
6. Таблиці 2.1 та 2.3 (загальні принципи ECOG та RECIST класифікацій) пропонується перенести в розділ «Додатки»;

7. Термін «відтермінована циторедукція» в тексті рукопису пропонується замінити загальноприйнятим терміном «інтервальна циторедукція»;
8. Висновок 5 потребує перефразування через невідповідність із сформульованими завданнями дослідження;
9. На сторінці 54 фразу «високодиференційований серозний РЯ» необхідно перефразувати на «високозлоякісний серозний РЯ».

Висновок щодо академічної доброчесності

При рецензуванні дисертації ознак привласнення результатів інших авторів та текстових запозичень без посилань на авторів встановлено не було. Відтак порушень академічної доброчесності не виявлено.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Грицай Ірини Романівни «Оптимізація комбінованого лікування шляхом дослідження молекулярних підтипів пухлини та механізмів гомологічної рекомбінації у хворих на рак яєчників» що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за 222 «Медицина» присвячена актуальній проблемі сучасної онкології, є завершеним науковим дослідженням, яке містить нові положення та науково-обгрунтовані результати, відповідає встановленим вимогам і може бути представлена в спеціалізовану вчену раду для подальшого офіційного захисту.

Рецензент:

Доцент кафедри онкології і радіології ФПД,
доктор медичних наук

Підпис Р.Р. Яреми підтверджую

Підпис		Р.Р. Ярема
Засвідчує		М.С. Шершніч
Провідний фахівець відділу кадрів ДНТ "ЛМНУ імені Данила Галицького"		